

Besluit van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, van 27 augustus 2026 nr. WJZ/ 108138817, tot het zich voordoen van een bijzondere omstandigheid als bedoeld in de artikelen 4.1187, derde lid en 4.1188, derde lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving en 19.0 van de Omgevingswet in verband met extreme weersomstandigheden in combinatie met een landbouwkundige noodzaak

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op de artikelen 19.0 van de Omgevingswet en 4.1187, derde lid, en 4.1188, derde lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

ARTIKEL I VERLENGING UITRIJDPERIODE VASTE MEST OP GRASLAND

Vanwege extreme weersomstandigheden in combinatie met een landbouwkundige noodzaak en het zich daarom voordoen van een bijzondere omstandigheid als bedoeld in artikel 4.1187, derde lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving en artikel 19.0 van de Omgevingswet, wordt in afwijking van genoemd artikel 4.1187, eerste lid, vaste mest op zand- en lössgronden in 2026 niet na 15 september op of in de bodem gebracht.

ARTIKEL II VERLENGING UITRIJDPERIODE DRIJFMEST OP GRASLAND

Vanwege extreme weersomstandigheden in combinatie met een landbouwkundige noodzaak en het zich daarom voordoen van een bijzondere omstandigheid als bedoeld in artikel 4.1188, derde lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving en artikel 19.0 van de Omgevingswet, wordt in afwijking van genoemd artikel 4.1188, eerste en tweede lid, drijfmest op grasland in 2026 niet na 15 september op of in de bodem gebracht.

ARTIKEL III INWERKINGTREDING

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.
2. Dit besluit vervalt met ingang van 1 januari 2027.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 27 augustus 2026

*De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen*

TOELICHTING

1. Inleiding

Met dit besluit wordt vanwege extreme weersomstandigheden in combinatie met een landbouwkundige noodzaak in 2026 de uitrijdperiode voor drijfmest op grasland verlengd tot en met 15 september. Dit betreft zowel de periode waarin vaste dierlijke mest op grasland mag worden uitgereden op zand- en lössgronden, als de uitrijdperiode voor drijfmest in alle grondsoortregio's. De uitrijdperiode voor drijfmest op graslandpercelen in heel Nederland wordt verlengd tot en met 15 september. Daarnaast wordt de uitrijdperiode voor vaste mest op graslandlandpercelen gelegen op zand- en lössgronden verlengd naar 15 september van dit jaar in plaats van tot en met 31 augustus. De uitrijdperiode voor vaste dierlijke mest op grasland gelegen op kleigronden of veengronden loopt al tot en met 15 september. Dit heeft tot gevolg dat landbouwers die binnen de gebruiksnormen nog dierlijke mest kunnen uitrijden, langer de tijd hebben om dierlijke mest op grasland uit te rijden op een voor het milieu verantwoorde manier. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het verzoek van LTO, en het verzoek van NMV, Agractie, DDB en Boeren met Toekomst. In hun verzoek hebben zij gevraagd om een verlenging van de uitrijdperiode van mest vanwege de droogte. Hierover zijn eveneens Kamervragen gesteld door het lid Van der Plas¹. In afstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, wordt het advies van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (hierna: CDM) opgevolgd en in dit besluit uitgewerkt. Het voornemen om het uitrijdseizoen te verlengen is toegelicht in de brief van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur aan de Tweede Kamer van 26 augustus 2026 (kenmerk 2026Z17281) waarbij eveneens het betreffende CDM-advies is gepubliceerd. Dit besluit wijzigt niets aan de gebruiksnormen of aan de methoden waarmee drijfmest mag worden toegepast.

Paragraaf 2 bevat een toelichting op het besluit. Ingegaan wordt op het juridisch kader en het advies van de CDM. Daarnaast wordt in paragraaf 3 ingegaan op de administratieve lasten die zijn gemoeid met dit besluit en de uitvoerings- en handhavingsaspecten.

2. Toelichting besluit

2.1 Juridisch kader

Het voorzien in voorschriften over uitrijdperiodes is verplicht op grond van bijlage III van de Nitraatrichtlijn.² In de artikelen 4.1187 en 4.1188 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) zijn specifieke periodes vastgelegd waarbinnen dierlijke mest mag worden uitgereden. De perioden waarin toediening van dierlijke mest op grond van deze bepalingen van het Bal zijn toegestaan, zijn:

Gewas/grondgebruik	Grondsoort	Drijfmest	Vaste mest
Grasland	Zand/löss	t/m 31 aug	t/m 31 aug
	Klei/veen	t/m 31 aug	t/m 15 sept
Bouwland	Zand/löss	t/m 15 sept ¹	t/m 31 aug
	Klei/veen	t/m 15 sept ¹	geen

Ad ¹ Toediening in de periode 1 aug t/m 15 sept is alleen toegestaan indien er voor 15 september winterkoolzaad is gezaaid, indien er voor 15 september een groenbemester wordt gezaaid die minimaal 8 weken blijft staan of er in het najaar bloembollen worden geplant.

Op grond van de artikelen 4.1187, derde lid en 4.1188, derde lid, van het Bal kan het bevoegd gezag, in dit geval de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, bepalen dat zich een bijzondere omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 19.0 van de Omgevingswet en in verband daarmee de uitrijdperiode wijzigen. In de artikelen 4.1187, derde lid en 4.1188, derde lid, van het Bal is ook bepaald dat de bijzondere omstandigheid wordt gevormd door extreme weersomstandigheden in combinatie met een landbouwkundige noodzaak. Hierbij kan worden gedacht aan aanhoudende landelijke of regionale droogte of regenval waardoor landbouwers niet of redelijkerwijs niet in staat zijn geweest om binnen de regulier toegelaten periode mest aan te wenden. In een dergelijke situatie

¹ Kamerstukken 2026Z16690

² Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

kan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur bepalen op welke locaties en voor welke periode bijzondere regels over uitrijdperiodes gelden. Artikel 19.0 van de Omgevingswet laat het namelijk aan het bevoegd gezag over om te bepalen welke regels in de gegeven omstandigheden het meest passend zijn. Dat kunnen dus ook andere regels zijn dan een wijziging van de periode.

In dit besluit is gebruikgemaakt van de bevoegdheid beschreven van artikel 4.1188, derde lid, van het Bal in verbinding met artikel 19.0 van de Omgevingswet door de uitrijdperiode voor drijfmest op grasland in heel Nederland voor het jaar 2026 te verlengen tot en met 15 september. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheid van artikel 4.1187, derde lid, van het Bal in verbinding met artikel 19.0 van de Omgevingswet door de uitrijdperiode voor vaste dierlijke mest op graslandlandpercelen gelegen op zand- en lössgronden voor het jaar 2026 te verlengen naar 15 september. Aan de hand van het advies van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet zal in paragraaf 2.2 worden toegelicht hoe tot dit besluit is gekomen.

2.2 Bijzondere omstandigheid

De CDM heeft een analyse uitgevoerd naar de landbouwkundige noodzaak en de milieukundige effecten van een eventuele verlenging van de uitrijddatum van dierlijke mest op grasland. Daarbij heeft zij ook geadviseerd over het al dan niet aan de orde zijn van een bijzondere omstandigheid als bedoeld in artikel 4.1187, derde lid, en 4.1188, derde lid, van het Bal. De CDM heeft daarbij een afweging gemaakt tussen de volgende aspecten:

- De weersomstandigheden in de zomer van 2026 tot nu toe;
- De landbouwkundige noodzaak om de uitrijddata te verlengen;
- Het effect van het verlengen van de uitrijddata op de waterkwaliteit (en andere milieukundige aspecten waaronder bescherming van de bodem).

De CDM concludeert dat sprake is geweest van een uitzonderlijke droogte. Het neerslagtekort behoort tot de hoogste tekorten ooit gemeten en is vergelijkbaar met dat van 2018. De droogte heeft geleid tot sterk verminderde grasgroei, opbrengstverliezen en droogtestress op grasland, met name in Zeeland, West-Brabant, Limburg, Texel en delen van de Achterhoek. Door de aanhoudende droogte in juli en de eerste helft van augustus zijn één à twee grassnedes verloren gegaan en is de verwachting dat de maïsoogst dit jaar ook aanzienlijk lager zal uitvallen. Bij het opstellen van het advies was de grasgroei op veel percelen nog onvoldoende hersteld. Het toedienen van dierlijke mest aan een nog niet herstelde graszode kan leiden tot schade aan zode en leiden tot een lagere opbrengst.

De CDM heeft onderzocht in hoeverre een verlenging van de uitrijdperiode voor dierlijke mest landbouwkundig gezien nodig en mogelijk is. De CDM geeft aan dat de beschikbaarheid van minerale stikstof sterk zal verschillen tussen percelen en regio's. Naar verwachting is er nog een aanzienlijke hoeveelheid minerale stof in de bodem aanwezig als gevolg van mineralisatie. Om deze reden wordt geadviseerd om terughoudend om te gaan bemesting. Voor een deel van de percelen, met name op armere zandgronden, zal de stikstoflevering echter door mineralisatie mogelijk onvoldoende zijn om een optimale opbrengst en kwaliteit van de laatste grassnede te realiseren. Gelet op de huidige omstandigheden wordt in het algemeen geadviseerd terughoudend om te gaan met bemesting, maar wel de mogelijkheid te bieden voor bemesting in de eerste helft van september als dit nodig is om een optimale grasopbrengst te kunnen realiseren.

De CDM heeft tevens onderzocht wat het effect is van het verlengen van de uitrijddata op de waterkwaliteit en andere milieukundige aspecten. Bij het opstellen van het advies (24 augustus) was de graszode nog onvoldoende hersteld. De CDM geeft aan dat het injecteren van (veel) mest op verdroogde grond risico's met zich meebrengt voor de uit- en afspoeling. Daarbij kan het leiden tot hogere ammoniakemissie en kan het schade veroorzaken aan de zode. Een verlenging van de uitrijdperiodes voor dierlijke mest op grasland tot half september, kan de stikstof uit mest beter worden benut door een herstelde graszode. Daarbij geeft de CDM aan dat een verlenging tot half september niet leidt tot een betekenisvolle toename van de uit- en afspoeling van nitraat ten opzichte van de situatie waarin mest uiterlijk eind augustus wordt toegediend.

Wanneer de uitrijdperiode voor drijfmest op grasland in Nederland en voor vaste mest op grasland op zand- en lössgronden wordt verlengd biedt dit voor agrariërs de ruimte om de tot nu toe niet aangewende gebruikruimte voor dierlijke mest op te vullen, zodat het gewas en de bodem de juiste mineralen toegediend krijgen. De CDM adviseert de uitrijdperiode voor dierlijke mest op grasland te verruimen tot half september. Vanuit zowel landbouwkundig als milieukundig perspectief verdient dit de voorkeur boven een toediening van mest vóór 1 september op percelen waarvan de graszode vaak nog niet volledig is hersteld.

Dit advies wordt gevolgd. Met dit besluit wordt opvolging en uitwerking gegeven aan het advies van de CDM om het uitrijdseizoen voor drijfmest op grasland in heel Nederland, en het uitrijdseizoen voor

vaste mest op zand- en lössgronden, te verlengen tot en met 15 september.

3. Effecten bedrijfsleven en overheid

3.1 Regeldruk en bedrijfseffecten

De regeldruk voor dit besluit is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) beoordeeld. RVO heeft ingeschat dat met de leestijd van dit besluit voor alle landbouwers met grasland ongeveer € 58.000,- gemoeid is in totaal voor heel Nederland.

RVO heeft de bedrijfseffecten van dit besluit niet voor heel Nederland kunnen berekenen omdat deze per bedrijf kunnen verschillen. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een bedrijf dat alle mest al voor de bekendmaking van dit besluit op het eigen bedrijf heeft kunnen plaatsen. Dit bedrijf heeft geen extra mestafzetkosten. Er kan ook sprake zijn van een droge periode eind augustus waardoor het voor bedrijven mogelijk zou zijn de resterende mest binnen de gebruiksruimte nog in die weken te plaatsen. Dit zou voor dat bedrijf extra kosten van mestafzet voorkomen, maar mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de waterkwaliteit als te veel meststoffen in korte tijd op het land worden geplaatst en daardoor niet door het gewas opgenomen kunnen worden. Omdat niet bekend is hoeveel meststoffen landbouwers nog zouden moeten en/of kunnen plaatsen, kan geen berekening worden gemaakt.

3.2 Uitvoerings- en handhavingslasten

De administratieve uitvoering van dit besluit geschiedt door de RVO. RVO moet eenmalig communicatiegegevens op de website plaatsen en instructies voor medewerkers aanpassen. Deze lasten zijn beperkt. De handhaving geschiedt door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) via zichtcontroles. De verlengde uitrijdperiode brengt hierin geen verandering. De NVWA zal eenmalig werkinstructies moeten aanpassen en medewerkers instrueren. Deze lasten zijn beperkt. Er zijn geen wijzigingen in de structurele handhavingskosten voorzien.

4. Inwerkingtreding

Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst. Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst. Omdat dit besluit na 2026 is uitgewerkt, is geregeld dat het besluit per 1 januari 2027 vervalt.

*De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen*